

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับ
นักศึกษาระดับอุดมศึกษาระหว่างวิธีการ
ให้โควตาและการสอบคัดเลือก

สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กรกฎาคม 2543

378.105 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส 691 ร รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ
สัมฤทธิ์ผลของการรับนักเรียนระดับอุดมศึกษา
ระหว่างวิธีการให้โควตาและการสอบคัดเลือก / โดย
ไทย ทิพย์สุวรรณกุล และคณะ
กรุงเทพฯ : 2543
173 หน้า
ISBN 974-241-062-3
1. การศึกษาชั้นอุดมศึกษา - สัมฤทธิ์ผล. 2. ชื่อเรื่อง

**รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับ
นักเรียนระดับอุดมศึกษาระหว่างวิธีการให้โควตาและการสอบคัดเลือก**

โดย ไทย ทิพย์สุวรรณกุล และคณะ
พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2543
จำนวน 1,000 เล่ม
จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุขโขทัย กรุงเทพฯ 10300
โทร. 668-7123 ต่อ 2515
Web Site : <http://www.onec.go.th>
สำนักพิมพ์ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
208/5 ซอยสาเก ถนนตะนาว แขวงบวรนิเวศน์
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 226-2062-3

คำนำ

การขยายตัวของปริมาณนักศึกษาและความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกกว่า 6 เท่าในรอบ 3 ทศวรรษ เป็นแรงผลักดันสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปอุดมศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูประบบ วิธีการ และหลักเกณฑ์ในการรับนักศึกษา เพื่อหาแนวทางในการสร้างความเสมอภาคและกระจายโอกาสแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างทั่วถึงสำหรับประเทศไทย ผลจากนโยบายขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศและการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้รัฐขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า ย ทำให้จำนวนผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

จากสภาพดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนและหาแนวทางปฏิรูปวิธีการรับนักศึกษา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาให้บริการอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง และเป็นธรรม ตลอดจนกระจายโอกาสทางการศึกษาไปถึงกลุ่มประชากรที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว โดยได้ระบุไว้ในมาตรา 26 ว่าให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบพิจารณาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานนโยบายและวางแผนการศึกษาของประเทศ ได้ตระหนักถึง

ความสำคัญดังกล่าว จึงได้ขอให้ รองศาสตราจารย์ ดร.ไทย
ทิพย์สุวรรณกุล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ทำการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการ
รับนักศึกษา ตลอดจนเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษา
ระหว่างวิธีการให้โควตาและการสอบคัดเลือก ในประเด็นเกี่ยวกับการ
การกระจายโอกาสทางการศึกษา ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา อัตรา
การสำเร็จการศึกษา และอัตราการต้อออก เพื่อใช้ประกอบการจัดทำ
แนวนโยบายการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จากการวิจัยพบว่า
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่รับเข้าด้วยวิธีการให้โควตาหรือรับตรงมีผลการ
เรียนดีกว่า มีอัตราการต้อออกต่ำกว่า และมีอัตราการสำเร็จการศึกษา
สูงกว่า นักศึกษาที่รับเข้าโดยวิธีการสอบคัดเลือกรวม โดยเฉพาะ
มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ซึ่งเมื่อดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ
ได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อวันที่
พฤหัสบดีที่ 15 มิถุนายน 2543 ณ โรงแรมปรีณซ์พาเลซ
กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขอขอบคุณ รอง
ศาสตราจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยและ
ปรับปรุงรายงานจนแล้วเสร็จอย่างมีคุณภาพ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
รายงานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการรับ
นักศึกษาระดับอุดมศึกษา การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงต่อไป

๕๑ และ —
๖ —————

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

(2)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษา ระหว่างวิธีการให้โควตาและการสอบคัดเลือก

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุดมศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากอุดมศึกษามีหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง เป็นศูนย์กลางของวิทยาการ ผู้เชี่ยวชาญหลายแขนง รวมทั้งเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ อุดมศึกษาจึงเป็นทั้งเครื่องมือในการพัฒนาประเทศตามนโยบายและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นกลไกที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (change agent) ไปสู่ทิศทางที่พึงปรารถนาด้วย

ในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐโดยทั่วไปจะมีเสรีภาพในการกำหนดรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษา ซึ่งแต่ละแห่งอาจมีปรัชญา นโยบายและวิวัฒนาการที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามทุกสถาบันมักจะถือหลักการเรื่องความเสมอภาคและความเป็นธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพกว้างแล้ว สถาบันใหญ่ ๆ จะมีรูปแบบวิธีการรับนักศึกษา 2 วิธี คือ (1) การสอบคัดเลือกผ่านทบวงมหาวิทยาลัย และ (2) การให้โควตาหรือการรับตรง ซึ่งสถาบันเป็นผู้ดำเนินการเอง และมีรายละเอียดวิธีแตกต่างกัน ผลจากการดำเนินการดังกล่าว พบว่าสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างกว้างขวาง

ทั่วถึงและเป็นธรรม ยังมีคำถามเกี่ยวกับความเสมอภาคและการกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มประชากรผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และประชากรในส่วนภูมิภาค โดยจากการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมาจากครอบครัวข้าราชการ และนักธุรกิจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี และมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานนโยบายและวางแผนการศึกษาของประเทศ และอยู่ในระหว่างการดำเนินงานจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย ซึ่งประเด็นในเรื่องรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และกระจายโอกาสอย่างเป็นธรรม เป็นประเด็นหนึ่งของการพิจารณาดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยดังกล่าวด้วย จึงได้กำหนดให้ทำการศึกษาเรื่องนี้ขึ้น เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานที่ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ประกอบการดำเนินงานดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

2.2.1 เปรียบเทียบการกระจายโอกาสทางการศึกษาของการรับนักศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2.2 เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.2.3 วิเคราะห์อัตราการออกกลางคันและอัตราสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.3 เสนอแนะนโยบายการรับนักศึกษา เพื่อใช้ในการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

3.2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษา เฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัยที่เลือกเป็นกรณีศึกษา

4. วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา

4.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ และสถาบัน

เทคโนโลยีราชมงคล ตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ของสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลทาง Internet เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการรับนักศึกษาในต่างประเทศ บางแห่ง

4.2 เลือกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ต่ำกว่า 5 แห่ง จากข้อ 4.1 ในภูมิภาคต่าง ๆ คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาที่เลือกไว้ในข้อ 4.2 ได้แก่ ภูมิลำเนาของนักศึกษา อาชีพของบิดานักศึกษา เพศของนักศึกษา ผลการเรียนของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ ตกออก และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละรุ่น

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลที่ได้จากการ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

5. สรุปผลการศึกษา

1. การสอบคัดเลือก ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสาน ดำเนินการ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งในสังกัดและกำกับ ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ใช้เป็น วิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิธีหนึ่ง

2. สำหรับการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาด้วย วิธีอื่นนอกจากการสอบคัดเลือก ที่เรียกว่า การรับตรง หรือการ ให้โควตา จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

2.1 สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการสอบคัดเลือก

โดยใช้ข้อสอบที่สร้างขึ้นเอง ซึ่งต่อมาหลายแห่งเปลี่ยนแปลงมาใช้ผลการสอบวัดความรู้ จากการสอบคัดเลือกแทน

2.2 ใช้ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยไม่มีการสอบข้อเขียน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

2.3 ให้โควตาในโครงการพิเศษตามนโยบายของสถาบัน หรือตามนโยบายของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการสอบข้อเขียน

3. การกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3.1 โดยภาพรวม มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ยกเว้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นักศึกษาที่เข้าศึกษาในทั้ง 2 วิธี แต่ละวิธีมีส่วนของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง แตกต่างกันไปไม่มากนัก แสดงว่า การรับนักศึกษาโดยวิธีรับตรง ให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง ไม่แตกต่างจากการรับนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือก ส่วนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า นักศึกษาประเภทโควตามีสัดส่วนของนักศึกษาหญิงสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก

3.2 นักศึกษากลุ่มที่มหาวิทยาลัยรับตรง ที่บิดาเป็นเกษตรกรมีส่วนสูงว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือกอย่างชัดเจน ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษากลุ่มที่มหาวิทยาลัยรับตรง ที่บิดาเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจและประกอบอาชีพ

ธุรกิจหรือค้าขาย มีสัดส่วนตํ่ากว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก ในประเด็นนี้แสดงว่า การรับนักศึกษาโดยวิธีรับตรง ให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักศึกษาที่บิดาเป็นเกษตรกร มากกว่าการรับนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือก

3.3 การกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากภูมิภาคต่าง ๆ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับตรงกับกลุ่มสอบคัดเลือก แสดงว่าการรับนักศึกษาทั้งสองวิธีให้โอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีรับตรง มีผลการเรียนดีกว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก เฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนผลการเรียนในชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ข้อสรุปที่ได้ยังไม่ชัดเจน

5. นักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีรับตรง มีอัตราการสำเร็จการศึกษาสูงกว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ที่มีสัดส่วนของนักศึกษาประเภทรับตรงใกล้เคียงกับการสอบคัดเลือก แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนสำหรับมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง

6. นักศึกษาที่เข้าศึกษาด้วยวิธีรับตรง มีอัตราการออกกลางคันตํ่ากว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ที่มีสัดส่วนของนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับตรงใกล้เคียงกับการสอบคัดเลือก ในขณะที่มหาวิทยาลัยในส่วนกลาง นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรับตรงกลับมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการรับนักศึกษาโดยการรับตรง กระจายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างจากการสอบคัดเลือกไม่มากนัก มีอัตราการตกออกต่ำกว่า และมีอัตราการสำเร็จการศึกษาสูงกว่า โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณานำวิธีการรับนักศึกษาโดยการรับตรงมาใช้โดยพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเนื่องจากการรับนักศึกษาโดยการรับตรง มีความหลากหลายตามปรัชญาหรือแนวคิดของแต่ละสถาบัน สาขาวิชาที่สถาบันนั้น ๆ เปิดสอน ประกอบกับข้อค้นพบที่แสดงว่า สถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาค นักศึกษากลุ่มที่มหาวิทยาลัยรับตรง มีผลการเรียนดีกว่านักศึกษากลุ่มสอบคัดเลือก โดยเฉพาะผลการเรียนชั้นปีที่ 1 นั้น อาจมีผลมาจากวิธีการคัดเลือกของสถาบันนั้น ๆ กล่าวคือ บางสถาบันใช้ผลการเรียนเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก มีการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้สมัครไว้สูง บางสถาบันใช้ผลการสอบข้อเขียน ดังนั้น การที่จะนำวิธีการของสถาบันหนึ่งไปใช้กับอีกสถาบันหนึ่ง ต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ

2. การรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคที่ตั้งของสถาบันนั้น ๆ ยังไม่กระจายเท่าที่ควร ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรมีการพิจารณาในเชิงนโยบายว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด และควรดำเนินการอย่างไรหรือไม่ ที่จะให้นักศึกษาของแต่ละสถาบันมีการกระจายมาจากภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับชาติ ให้โอกาส
นักเรียนทั้งประเทศมากขึ้น

3. ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาที่รับนักศึกษาโดยการ
รับตรงด้วยการสอบข้อเขียนหลายแห่งเปลี่ยนมาใช้ผลการสอบ
วัดความรู้ครั้งที่ 1 ของปีการศึกษา ซึ่งนักเรียนยังเรียนไม่ครบ
หลักสูตร อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน
ประกอบกับได้มีมาตรการที่จะปรับปรุงให้ผลการเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายเป็นมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ ดังนั้น
หากมีการจัดระบบการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีใหม่ทั้ง
ระบบให้ผสมผสานกันระหว่างการรับตรง (เฉพาะสถาบันที่ใช้
ผลการสอบข้อเขียน) และการสอบคัดเลือกรวม ทั้งมีการใช้ผล
การเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบการพิจารณาคัด
เลือกในสัดส่วนที่เหมาะสม และมากขึ้นตามลำดับ จะเป็น
ประโยชน์ต่อระบบการศึกษาทั้งระบบยิ่งขึ้น

4. จากการดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาใน
ครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลที่จำเป็น เนื่องจาก
ระบบการจัดเก็บข้อมูลหรือระบบฐานข้อมูลที่แต่ละสถาบัน
ดำเนินการแตกต่างกันมาก ตั้งแต่ไม่มีการจัดเก็บไว้แม้ข้อมูลพื้นฐาน
เกี่ยวกับนักศึกษา จนกระทั่งถึงการจัดเก็บด้วยเทคโนโลยีที่
ทันสมัย หากมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน
เดียวกันสำหรับทุกสถาบัน จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนด
นโยบายการอุดมศึกษา และการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในด้าน
ต่าง ๆ จึงควรมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พัฒนาระบบฐานข้อมูล

และประสานกับสถาบันต่าง ๆ ในการดำเนินการในเรื่องนี้
อย่างจริงจัง และต่อเนื่องโดยเร็ว

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบวิธีการรับนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
ในสังกัดและกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย

ที่	มหาวิทยาลัย/สถาบัน	รูปแบบวิธีการรับนักศึกษา		
		สอบคัดเลือก	รับตรง	อื่น ๆ
1	จุฬาลงกรณ์	✓	✓	
2	เกษตรศาสตร์	✓	✓	
3	ขอนแก่น	✓	✓	✓
4	เชียงใหม่	✓	✓	
5	ทักษิณ	✓	✓	✓
6	ธรรมศาสตร์	✓	✓	
7	นเรศวร	✓	✓	
8	บูรพา	✓	✓	
9	มหาสารคาม	✓	✓	
10	มหิดล	✓	✓	
11	แม่โจ้	✓	✓	✓
12	ศรีนครินทรวิโรฒ	✓	✓	
13	ศิลปากร	✓	✓	
14	สงขลานครินทร์	✓	✓	
15	อุบลราชธานี	✓	✓	
16	พระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง	✓	✓	✓
17	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	✓	✓	
18	พระจอมเกล้าธนบุรี	✓	✓	
19	เทคโนโลยีสุรนารี	✓	✓	
20	วลัยลักษณ์	✓	✓	

ตารางที่ 2 ร้อยละนิสิตนักศึกษาใหม่ประเภทรับตรง
จำแนกตามมหาวิทยาลัย และปีการศึกษา

ปีการศึกษา	2538		2539		2540		2541	
	ทั้งหมด	รับตรง	ทั้งหมด	รับตรง	ทั้งหมด	รับตรง	ทั้งหมด	รับตรง
จุฬาฯ	4,310	6.2	4,046	6.6	4,400	8.0	4,450	9.7
เกษตรฯ	5,162	21.4	5,361	29.4	5,598	34.7	5,862	35.7
ขอนแก่น	2,803	52.4	3,012	58.4	3,272	56.7	3,310	62.1
เชียงใหม่	3,076	46.6	3,897	NA	4,174	49.2	3,873	51.3
ทักษิณ	658	NA	NA	NA	742	58.5	674	46.7
ธนบุรี	909	11.8	1,193	6.4	1,521	25.2	1,334	12.6
สุรนารี	1,406	32.2	1,544	41.5	1,226	58.7	1,256	47.2
ธรรมศาสตร์	3,773	27.5	3,973	31.0	4,341	30.6	5,196	40.5
นครสวรรค์	1,393	65.3	1,784	84.5	2,511	63.9	3,171	68.9
บูรพา	1,173	51.3	1,373	45.5	1,874	33.3	1,888	66.5
มหาสารคาม	737	68.7	533	49.7	1,087	57.4	3,004	83.7
มหิดล	2,816	27.7	2,802	36.4	4,199	40.3	4,555	53.4
แม่โจ้	763	28.9	814	53.4	1,642	47.9	940	NA
วลัยลักษณ์	-	-	-	-	-	-	769	38.2
มศว.	1,739	11.9	2,352	32.4	1,886	29.9	2,002	27.6
ศิลปากร	1,164	30.5	1,513	39.5	1,527	38.4	1,574	46.8
สงขลาฯ	2,717	51.7	2,913	49.8	3,399	54.2	3,601	56.4
อุบลฯ	352	44.0	407	23.8	556	66.7	965	69.0
ลาดกระบัง	1,648	21.8	1,751	21.4	2,267	19.3	2,253	23.8
พระนครเหนือ	1,781	88.6	2,989	92.6	3,358	86.2	3,189	85.3
รวม	38,922	33.9	42,257	36.8	49,580	42.6	53,866	47.7

ตารางที่ 3 ร้อยละนิสิตนักศึกษาหญิง จำแนกตามมหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา และวิธีการเข้าศึกษา

สถาบัน/ปีการศึกษา	สอบคัดเลือก		รับตรง	
	นศ.ทั้งหมด	% นศ.หญิง	นศ.ทั้งหมด	% นศ.หญิง
ม.เกษตรศาสตร์				
2538	3,649	43.6	841	47.2
2539	3,569	46.9	910	50.3
2540	3,462	46.9	937	49.0
2541	3,531	53.0	1,275	51.2
ม.เทคโนโลยีสุรนารี				
2538	955	25.1	439	53.5
2539	903	28.2	633	52.9
2540	505	28.7	721	55.9
2541	663	25.8	592	48.1
ม.ขอนแก่น				
2540	1,722	55.5	1,103	51.1
จุฬาลงกรณ์				
2541	4,016	58.7	398	56.8
ม.บูรพา				
2541	655	63.8	1,181	70.5

ตารางที่ 4 ร้อยละนิสิตนักศึกษาใหม่ จำแนกตามมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา
วิธีการเข้าศึกษา และอาชีพบิดา

สถาบัน/ปีการศึกษา		นักศึกษา ทั้งหมด	ราชการ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ค้าขาย	เกษตร	อื่นๆ	
ม.ธรรมศาสตร์	2538	สอบ	2,701	28.5	41.1	3.0	27.4
		รับตรง	207	35.8	17.9	21.7	24.6
2539	สอบ	2,746	28.2	41.0	3.1	27.7	
	รับตรง	306	35.0	24.8	15.7	24.5	
2540	สอบ	2,919	29.1	39.7	3.6	27.6	
	รับตรง	455	32.1	29.2	9.9	28.8	
2541	สอบ	2,854	27.9	41.7	3.3	27.1	
	รับตรง	700	32.6	21.3	14.3	31.8	
ม.สงขลานครินทร์	2538	สอบ	1,277	32.5	27.1	22.7	17.7
		รับตรง	1,178	29.7	22.4	30.1	17.8
2539	สอบ	1,428	32.3	25.3	25.1	17.3	
	รับตรง	1,295	27.5	22.1	30.0	20.4	
2540	สอบ	1,561	33.2	23.2	24.0	19.6	
	รับตรง	1,470	32.0	21.9	26.8	19.3	
2541	สอบ	1,469	29.9	20.6	17.4	32.1	
	รับตรง	1,683	24.8	18.0	25.8	31.4	
ม.เทคโนโลยีสุรนารี	2538	สอบ	955	43.1	31.2	12.3	13.4
		รับตรง	439	28.3	16.6	42.6	12.5
2539	สอบ	903	39.8	27.1	12.5	20.6	
	รับตรง	633	29.4	14.9	35.5	20.2	
2540	สอบ	505	41.2	26.3	8.9	23.6	
	รับตรง	721	28.7	13.2	34.1	24.0	
2541	สอบ	663	41.2	24.0	9.0	25.8	
	รับตรง	592	27.0	14.4	40.2	18.4	

ตารางที่ 5 จำนวนนักศึกษาใหม่ จำแนกตามภูมิภาค วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภูมิภาค	ปีการศึกษา 2538		ปีการศึกษา 2539		ปีการศึกษา 2540		ปีการศึกษา 2541	
	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง
กรุงเทพฯ	74.3	11.3	74.8	9.9	70.9	40.9	73.2	27.6
เหนือ	4.2	2.1	4.4	0.3	4.9	0.9	4.0	20.0
กลาง	5.3	20.1	4.7	27.3	5.0	22.6	5.1	10.7
ตะวันออก	3.3	13.9	3.0	12.4	3.2	9.4	4.1	12.6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5.3	7.7	4.8	9.1	6.8	1.8	5.0	9.2
ใต้	5.1	12.9	5.3	7.4	5.9	4.4	4.9	6.4
ตะวันตก	2.5	32.0	3.0	23.6	3.3	20.0	3.7	13.5
นักศึกษาทั้งหมด	2,633	194	2,719	297	2,917	455	2,854	699

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ภูมิภาค	ปีการศึกษา 2538		ปีการศึกษา 2539		ปีการศึกษา 2540		ปีการศึกษา 2541	
	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง
กรุงเทพฯ	8.5	0.4	7.8	0.1	8.1	0.3	7.2	0.4
เหนือ	3.9	-	3.8	0.2	3.3	0.1	3.6	0.1
กลาง	1.6	0.2	2.3	0.1	2.0	0.4	1.8	-
ตะวันออก	1.2	-	1.6	0.2	1.4	0.1	1.5	0.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3.4	0.3	4.0	0.3	3.9	0.2	4.0	0.4
ใต้	76.9	98.7	76.8	99.0	76.2	98.3	77.9	98.8
ตะวันตก	4.5	0.4	3.7	0.2	5.1	0.5	4.0	0.1
นักศึกษาทั้งหมด	1,277	1,176	1,425	1,275	1,560	1,470	1,468	1,683

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ภูมิภาค	ปีการศึกษา 2538		ปีการศึกษา 2539		ปีการศึกษา 2540		ปีการศึกษา 2541	
	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง	สอบ	รับตรง
กรุงเทพฯ	25.0	-	24.6	1.4	23.0	2.5	22.5	1.8
เหนือ	8.7	-	11.2	8.1	10.3	7.8	8.8	7.4
กลาง	6.6	-	6.7	5.0	11.5	10.0	14.9	8.3
ตะวันออก	6.7	16.2	5.3	10.3	4.3	16.5	6.0	11.5
ตะวันออกเฉียงเหนือ	38.2	83.3	37.8	62.1	43.4	55.3	38.9	63.9
ใต้	8.0	-	8.9	9.0	7.5	7.9	8.9	7.1
ตะวันตก	6.8	-	5.5	4.1	-	-	-	-
นักศึกษาทั้งหมด	955	439	903	633	505	721	663	592

ตารางที่ 6 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541
 จำแนกตาม วิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา

สถาบัน/ปีการศึกษา	สอบคัดเลือก			รับตรง			t
	N	ค่าเฉลี่ย	S.D.	N	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
ม. ธรรมศาสตร์							
2538	239	2.45	0.46	33	2.18	0.32	4.29*
2539	2,558	2.79	0.44	291	2.6	0.39	7.92*
2540	2,746	2.69	0.43	430	2.7	0.46	-0.42
2541	2,732	2.58	0.51	676	2.66	0.52	-3.64*
ม. เทคโนโลยีสุรนารี							
2538	606	2.33	0.28	337	2.47	0.32	-6.67*
2539	625	2.31	0.28	523	2.44	0.35	-5.00*
2540	411	2.3	0.34	610	2.4	0.36	-4.55*
2541	574	2.22	0.38	527	2.42	0.47	-7.69*
ม. เชียงใหม่							
2538	1,625	2.53	0.42	1,421	2.19	0.41	22.67*
2539	1,733	2.51	0.41	1,531	2.66	0.44	-10.00*
2540	1,944	2.49	0.45	1,835	2.64	0.44	-10.00*
2541	1,752	2.45	0.46	1,542	2.6	0.48	-9.375*

ตารางที่ 7 ร้อยละนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541
 จำแนกตาม วิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา

สถาบัน/ปีการศึกษา	สอบคัดเลือก		รับตรง	
	รับเข้า	สำเร็จการศึกษา	รับเข้า	สำเร็จการศึกษา
ม. ธรรมศาสตร์				
2535	2,754	86.7	224	68.3
2536	2,887	81.6	231	86.6
2537	2,739	91.5	208	90.4
2538	2,762	83.5	175	90.3
ม. สงขลานครินทร์				
2535	684	73.1	962	78.1
2536	711	72.4	823	83.7
2537	822	66.1	838	68.1
2538	905	66.6	977	52.6
ม. เทคโนโลยีสุรนารี				
2536	497	63.2	234	77.8
2537	710	55.8	286	73.8
2538	955	25.8	439	40.5

ตารางที่ 8 ร้อยละนักศึกษาที่ออกกลางคันเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541
 จำแนกตาม วิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา

สถาบัน/ปีการศึกษา	สอบคัดเลือก		รับตรง	
	รับเข้า	ออกกลางคัน	รับเข้า	ออกกลางคัน
ม. ธรรมศาสตร์				
2538	2,762	4.2	175	8.6
2539	2,746	4.5	306	7.2
2540	2,919	3.5	455	4.8
2541	2,854	1.5	700	1.9
ม. สงขลานครินทร์				
2538	957	23.3	824	15.2
2539	1,012	18.8	853	12.0
2540	1,166	18.7	1,054	10.6
2541	1,070	13.0	1,136	5.7
ม. เทคโนโลยีสุรนารี				
2538	955	32.6	439	17.1
2539	625	45.8	523	22.0
2540	411	22.4	610	17.7
2541	574	21.4	527	14.0

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(3)
สารบัญ	(19)
สารบัญตาราง	(21)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	5
วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 การรับนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือก	
ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด	
และในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย	7
- ความเป็นมาของการรับนักศึกษา	
โดยการสอบคัดเลือก	8
- การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	
ระบบใหม่	14
- ปัญหาและอุปสรรคของการสอบคัดเลือกระบบใหม่	23

- สรุปข้อสังเกตและข้อเสนอแนะแนวทาง การแก้ปัญหาการคัดเลือกนักเรียน เข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ ปีการศึกษา 2542 ของคณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร	30
3 รูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา	42
- สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด และในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย	42
- สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	102
- การรับนักศึกษาในต่างประเทศ	113
4 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการรับนักศึกษา	125
- ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาใหม่ สถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย	125
- ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาใหม่ สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	135
- การกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา	137
- การเปรียบเทียบผลการเรียนระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษา	154
- อัตราการสำเร็จการศึกษา และอัตราการตกออก ของนักศึกษา	156
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	160
- สรุปผลการศึกษา	161
- ข้อเสนอแนะ	164
บรรณานุกรม	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปรูปแบบวิธีการรับนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐในสังกัด และในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย 44
2	จำนวนนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรี จำแนกตามมหาวิทยาลัยและวิธีการรับเข้า ปีการศึกษา 2538 - 2541 127
3	จำนวนนักศึกษาใหม่ระดับปริญญาตรี จำแนกตามมหาวิทยาลัย/สถาบันและเพศ ปีการศึกษา 2538 - 2541 129
4.1	จำนวนนักศึกษาใหม่ จำแนกตามสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา ตาม ISCED ปีการศึกษา 2538 131
4.2	จำนวนนักศึกษาใหม่ จำแนกตามสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา ตาม ISCED ปีการศึกษา 2539 132
4.3	จำนวนนักศึกษาใหม่ จำแนกตามสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา ตาม ISCED ปีการศึกษา 2540 133
4.4	จำนวนนักศึกษาใหม่ จำแนกตามสถาบัน และกลุ่มสาขาวิชา ตาม ISCED ปีการศึกษา 2541 134
5	จำนวนนักศึกษาใหม่ สถาบันราชภัฏ จำแนกตามเพศ 135
6	จำนวนนักศึกษาใหม่ สถาบันราชภัฏ จำแนกตามภูมิภาค 135

7	จำนวนนักศึกษาใหม่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2542 จำแนกตามวิธีการรับเข้า	136
8	จำนวนนักศึกษาใหม่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2542 จำแนกตามสาขาวิชา	137
9	จำนวนนิสิตนักศึกษาใหม่สถาบันอุดมศึกษา จำแนกตาม เพศ สถาบัน วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	139
10	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามอาชีพบิดา และปีการศึกษา	141
11	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามอาชีพบิดา วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	143
12	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำแนกตามอาชีพบิดา วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	145
13	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2540 และ มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2541 จำแนกตามอาชีพบิดา	147
14	จำนวนนักศึกษาใหม่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำแนกตามภูมิลำเนา วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	148

15	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามภูมิลำเนา วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	150
16	จำนวนนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำแนกตามภูมิลำเนา วิธีการเข้าศึกษา และปีการศึกษา	152
17	จำนวนนักศึกษาใหม่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2540 จำแนกตามภูมิลำเนา และวิธีการเข้าศึกษา	153
18	เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษา จำแนกตาม วิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา (เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541)	156
19	จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา จำแนกตาม วิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา (เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541)	158
20	จำนวนนักศึกษาที่ต้อออก จำแนกตามวิธีการเข้าศึกษา สถาบัน และปีการศึกษา (เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2541)	159

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุดมศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากอุดมศึกษามีหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง เป็นศูนย์กลางของวิทยาการ ผู้เชี่ยวชาญหลายแขนง รวมทั้งเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ อุดมศึกษาจึงเป็นทั้งเครื่องมือในการพัฒนาประเทศตามนโยบายและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นกลไกที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (change agent) ไปสู่ทิศทางที่พึงปรารถนาด้วย

จากผลการประชุมระดับโลก เรื่อง “อุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 : วิสัยทัศน์และการปฏิบัติ” ระหว่างวันที่ 5-9 ตุลาคม 2541 ณ สำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้มีการรับรองร่างปฏิญญาโลกว่าด้วยการอุดมศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญประการแรก คือ การสร้างความเสมอภาคในการได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างอุดมศึกษากับการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การจัดรูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาในลักษณะที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่อง อายุ ภูมิหลัง และเพศ

ในประเทศไทย สถาบันอุดมศึกษาของรัฐโดยทั่วไปจะมีเสรีภาพในการกำหนดรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษา ซึ่งแต่ละแห่งอาจมีปรัชญา นโยบายและวิวัฒนาการที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามทุกสถาบันมักจะถือหลักการเรื่องความเสมอภาคและความเป็นธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพกว้างแล้วสถาบันใหญ่ ๆ มีวิธีการรับนักศึกษา 2 วิธี คือ (1) การสอบคัดเลือกผ่านทบวงมหาวิทยาลัย และ (2) การให้โควตา หรือการรับตรง ซึ่งสถาบันเป็นผู้ดำเนินการเอง และมีรายละเอียดวิธีแตกต่างกัน ผลจากการดำเนินการดังกล่าว พบว่า สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ยังมีคำถามเกี่ยวกับความเสมอภาคและการกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มประชากรผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และประชากรในส่วนภูมิภาค โดยจากการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมาจากครอบครัวข้าราชการ และนักธุรกิจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี และมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร

ระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะไม่ช่วยสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันแล้ว ยังมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เพราะผู้เรียนมุ่งกวัดวิชาเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่าการเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และกระบวนการของหลักสูตรมัธยมศึกษา แม้ว่าในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีความ

พยายามที่จะเพิ่มโอกาสทางการศึกษาโดยให้โควตาแก่นักศึกษา ส่วนภูมิภาคเป็นพิเศษ ไม่ต้องสอบแข่งขันทั่วไปทั่วประเทศ แต่จากข้อมูลเบื้องต้นแสดงว่า นักศึกษาโควตานิคมภาคยังมีได้เป็นตัวแทนของชนกลุ่มเป้าหมาย เช่น เกษตรกร หรือผู้ที่อยู่ในชนบท แต่เป็นนักเรียนจากโรงเรียนในต่างจังหวัด หรืออำเภอ

นอกจากนี้การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ส่งผลให้มีผู้ต้องการที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาสูงขึ้น ดังจะเห็นว่าอัตราการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาสูงขึ้นถึงร้อยละ 84 ในปี 2537 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 52.9 ในปี 2530 ทำให้มีการเตรียมการขยายบริการการศึกษาในระดับนี้เพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งเน้นเฉพาะการสร้างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐขึ้นใหม่ มากกว่าการพิจารณาถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยการรื้อปรับระบบอุดมศึกษาโดยรวมเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น

รวมทั้งในอนาคตอันใกล้ อุดมศึกษาไทยจะต้องเผชิญกับแรงกดดันเพื่อต้องการเข้าศึกษาต่อที่จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นที่คูณจากนโยบายที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” อันจะมีผลให้ผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานนโยบายและวางแผนการศึกษาของประเทศ และอยู่ในระหว่างการดำเนินงานจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย

ซึ่งประเด็นในเรื่องรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และกระจายโอกาสอย่างเป็นธรรม เป็นประเด็นหนึ่งของการพิจารณาดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาไทยดังกล่าวด้วย จึงได้กำหนดให้ทำการศึกษาเรื่องนี้ขึ้น เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานที่ชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ประกอบการดำเนินงานดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.2 ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

2.2.1 เปรียบเทียบการกระจายโอกาสทางการศึกษา ของการรับนักศึกษารูปแบบและวิธีการต่าง ๆ

2.2.2 เปรียบเทียบผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ

2.2.3 วิเคราะห์อัตราการตกรอก และอัตราสำเร็จ การศึกษาของนักศึกษาที่เข้าศึกษา ในรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ

2.3 เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ครอบคลุมนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 23 แห่ง สถาบันราชภัฏจำนวน 36 แห่ง และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 55 แห่ง

3.2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของการรับนักศึกษา ครอบคลุมเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัยที่เลือกเป็นกรณีศึกษา

4. วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา

4.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่งในสังกัดและในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลทาง Internet เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการรับนักศึกษาในต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และฉายภาพ

เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

4.2 เลือกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ต่ำกว่า 5 แห่ง จากข้อ 4.1 ในภูมิภาคต่าง ๆ คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาที่เลือกไว้ใน ข้อ 4.2 โดยละเอียดเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับประสิทธิผลของการรับนักศึกษาในวิธีต่าง ๆ ข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม ได้แก่ ภูมิลำเนาของนักศึกษา อาชีพของบิดานักศึกษา เพศของนักศึกษา ผลการเรียนของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาที่ต้อออก และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละรุ่น

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ข้อมูลทั้งหมด สรุปเป็นประเด็นพิจารณา เสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาต่อไป

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาคั้งนี้คาดว่าจะได้ประเด็นพิจารณา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและการกระจายโอกาสทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติต่อไป

บทที่ 2

การรับนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือก ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด และในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย

สถาบันอุดมศึกษาในระบบจำกัดรับในสังกัดและในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย มีรูปแบบการรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี 3 รูปแบบคือ

1. การสอบคัดเลือกที่ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงานดำเนินการ
2. การรับตรง หรือการให้โควตา ซึ่งแต่เดิมเป็นการรับนักศึกษาตามโครงการของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในส่วนภูมิภาคเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาได้มากขึ้น ต่อมามหาวิทยาลัยในส่วนกลางก็มีการรับนักศึกษาในรูปแบบนี้ด้วย
3. การรับนักศึกษาตามโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดขึ้น เช่น โครงการพิเศษ สำหรับผู้มีความสามารถทางด้านกีฬา ด้านวิชาการ และด้านศิลปะ เป็นต้น

การรับนักศึกษาในรูปแบบที่ 1 หรือการสอบคัดเลือกรวมนั้น มีวิธีการเหมือนกันทุกสถาบัน โดยทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบประสานงานดำเนินการ ในขณะที่การรับนักศึกษาในรูปแบบที่ 2 การรับตรงหรือการให้โควตา และการรับนักศึกษาในรูปแบบที่ 3 การรับนักศึกษาตามโครงการพิเศษต่าง ๆ

นั้น สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจมีวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามปรัชญา และนโยบายของตน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

1. ความเป็นมาของการรับนักศึกษาโดยการสอบคัดเลือก

แม้ว่าการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของแต่ละสถาบัน ซึ่งแต่ละสถาบันจะมีเสรีภาพในการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการที่เหมาะสมเองก็ตาม แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมาในอดีตซึ่งแต่ละสถาบันเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมดนั้น พบว่า มีปัญหาสำคัญร่วมกันอย่างน้อย 3 ประการคือ

- (1) เกิดปัญหาที่ว่าง แต่ละสถาบันไม่สามารถรับนักศึกษาได้เต็มตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
- (2) ต้องประกาศเรียกตัวผู้สอบได้เพื่อทดแทนผู้ที่สละสิทธิ์หลายครั้ง ทำให้การเปิดเรียนของสถาบันต้องล่าช้ากว่ากำหนด
- (3) ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานของแต่ละสถาบัน ตั้งแต่การรับสมัคร การจัดสอบ ฯลฯ ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรทั้งของสถาบันอุดมศึกษาเอง และผู้สมัครสอบมากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทำให้แนวความคิดในการดำเนินการสอบรวมร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้รับการพัฒนาตามลำดับ การดำเนินการครั้งสำคัญเกิดขึ้นเมื่อปีการศึกษา

2505 เมื่อสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติรับเป็นผู้ประสานงานการสอบรวบรวบดังกล่าว แม้ว่าการดำเนินการได้ถูกยกเลิกไปในปีการศึกษา 2509 แต่ต่อมาในปีการศึกษา 2510 การสอบคัดเลือกร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการอีกครั้งหนึ่งโดยสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ประสานงานการสอบรวบรวบเช่นเดิม โดยมีการวางโครงสร้างการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งอนุกรรมการหลายคณะเพื่อดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานแต่ละด้านเป็นการเฉพาะ

ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐขึ้น เมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 การประสานงานดำเนินการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาจึงอยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 เป็นต้นมา

รูปแบบของการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการโดยทบวงมหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายที่จะคัดเลือกคนที่เหมาะสมเข้าศึกษา และศึกษาแล้วประสบความสำเร็จ โดยมีหลักการสำคัญ 2 ประการคือ

(1) คัดเลือกคนให้เหมาะสมกับวิชาการวิชาชีพ เมื่อเข้าศึกษาแล้ว สามารถพัฒนานักวิชาการนักวิชาชีพในแขนงนั้นได้ดี และผู้ที่ได้ศึกษาก็สามารถศึกษาได้ด้วยความสำเร็จ

(2) ใช้กระบวนการสอบคัดเลือกเพื่อให้เกิดความเสมอภาคคือป้องกันการเล่นพรรคเล่นพวกของสถาบัน โดยมีการสอบวัดความรู้ความสามารถตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และ

ตามที่คณะวิชาต่าง ๆ เห็นสมควร และดำเนินการโดยความร่วมมือและประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่การจำหน่ายใบสมัคร รับสมัคร เตรียมสถานที่สอบ การออกและตรวจข้อสอบ การรวมคะแนนและจัดลำดับที่ การประกาศผลการสอบ ส่วนการสอบสัมภาษณ์เป็นหน้าที่ของแต่ละสถาบันดำเนินการเอง

การดำเนินการสอบคัดเลือกรวมทั้งทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงานในช่วงนี้ มีรูปแบบการบริหารและการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

การบริหารงานสอบคัดเลือก จัดในรูปแบบคณะกรรมการโดยมีคณะกรรมการประสานงานการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย มีคณะกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสอบคัดเลือก อนุกรรมการประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการ และสำนักทดสอบกลาง ทบวงมหาวิทยาลัย* ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

การดำเนินการสอบคัดเลือก จัดในรูปแบบคณะกรรมการเช่นกัน โดยมีคณะกรรมการดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะ

---

*ก่อนหน้าที่จะมีสำนักทดสอบกลาง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคือ กองบริการการศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

อนุกรรมการประสานงานการสอบคัดเลือกฯ ทำหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการสอบคัดเลือก คณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประธานคณะอนุกรรมการสนามสอบทุกแห่งเป็นกรรมการ และสำนักทดสอบกลาง ทบวงมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

แม้ว่าระบบการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาคุณภาพมานาน ก็ตั้งแต่ปี 2506 เป็นต้นมา เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพเพราะได้ผ่านการพัฒนากลั่นกรองอย่างเป็นระบบจนมีความชอบธรรม และมีหลักการเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ข้อสอบคัดเลือกที่ระดับความยากปานกลาง สามารถแยกคนเก่งออกจากคนอ่อนได้ และวัดความสามารถของนักเรียนได้แม่นยำ แสดงว่าข้อสอบและระบบการสอบคัดเลือกได้ทำหน้าที่ตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว (วิจิตรศรีสอ้าน, 2532:8, 19) แต่จากการประชุมสัมมนาในเรื่องนี้

อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอบคัดเลือกรวม พบว่า มีปัญหาที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

- มีผลกระทบในทางลบต่อการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- นักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนหนึ่ง มีความรู้ความสามารถไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน
- จำนวนผู้สมัครและจำนวนสถาบันที่ร่วมรับนักศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น

- สร้างความเครียดแก่ผู้เข้าสอบและผู้ปกครอง
- มีข้อจำกัดด้านเวลา สามารถดำเนินการได้เฉพาะช่วงปิดภาคการศึกษา

จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกฯ โดยมีผู้แทนกรมวิชาการ ผู้แทนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมเป็นอนุกรรมการ

คณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอรูปแบบและวิธีการเพื่อพิจารณา ได้เสนอให้นำคะแนนเฉลี่ยสะสมมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา ซึ่งในครั้งแรกนั้นกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอให้ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (GPA) ถึงร้อยละ 25 แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วเห็นว่าค่าน้ำหนักดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับนักเรียนจำนวนมาก และหลายฝ่ายมีความเห็นว่าค่า GPA ของโรงเรียนแต่ละแห่งอาจไม่เท่ากัน หรือมีคุณภาพของคะแนนไม่เท่ากัน ทำให้นักเรียนเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบได้ ดังนั้นอธิการบดี และผู้แทนมหาวิทยาลัย เห็นว่าน่าจะให้ค่าน้ำหนักเพียงร้อยละ 10 แล้วให้ค่าน้ำหนักคะแนนผลการสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะเป็นร้อยละ 90 โดยในสัดส่วนร้อยละ 10 ของคะแนนเฉลี่ย นั้นกำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ก. คะแนนเฉลี่ยสะสมของผู้เรียนรายบุคคลกำหนดค่าน้ำหนักเป็นร้อยละ 5
- ข. คะแนนเฉลี่ยสะสมของผู้เรียนเมื่อเทียบกับผู้เรียนในโรงเรียนที่จบหลักสูตรในรุ่นเดียวกัน ซึ่งจัดทำในรูปของค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็นร้อยละ 5

หลังจากที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้เห็นชอบเกณฑ์การคัดเลือกและประกาศให้ใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาระบบใหม่ ในปีการศึกษา 2542 แล้ว พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการนำคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) และ ค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาคัดเลือก จนทำให้ต้องมีการประกาศยกเลิกการใช้ค่าคะแนนดังกล่าวเฉพาะปี 2542 ซึ่งได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นปัญหาดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้

- (1) การคำนวณค่า GPA และค่า PR ของนักเรียนจากโรงเรียนหลายแห่งไม่ถูกต้อง ไม่สมเหตุสมผล และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สาเหตุหนึ่งเกิดจากการใช้โปรแกรมในการคำนวณต่างกัน
- (2) หลักฐานการศึกษาของนักเรียนไม่สมบูรณ์ เช่น ไม่มีการลงลายมือชื่อรับรองจากสถานศึกษา ไม่ประทับตราสถานศึกษา เป็นต้น
- (3) ขาดการติดตาม ตรวจสอบ การทดลองคำนวณค่าคะแนนดังกล่าวของสถานศึกษาก่อนนำไปใช้จริง

- (4) การเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาไม่เพียงพอ
- (5) ความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลของผู้สมัครบางรายลงในศูนย์ข้อมูลการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ
- (6) ความผิดพลาดในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร
- (7) ไม่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ทันท่วงที

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยยังยืนยันให้มีการนำค่าคะแนนเฉลี่ยสะสม ค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์มาใช้ในการพิจารณาคัดเลือกในปีต่อไป ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อตรวจสอบและรับรองการคำนวณค่า GPA และ PR ในทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน สหวิทยาเขต สามัญศึกษาจังหวัด และระดับกรม ก่อนส่งให้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเริ่มทดลองใช้ในเดือนสิงหาคม ถึงกันยายน 2542

2. การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่

วัตถุประสงค์

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ

- (1) เพื่อให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน ได้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ และความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน

- (2) เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นไปตามปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

องค์ประกอบของการคัดเลือก

การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่ จะพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- (1) ผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ที่นักเรียนแต่ละคนได้รับจากสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 10
- (2) ผลการสอบวิชาความรู้พื้นฐานวิชาการ (วิชาหลัก) และวิชาพื้นฐานวิชาชีพ (วิชาเฉพาะ) ให้ค่าน้ำหนักรวมกันร้อยละ 90 ในกรณีคณะ/ประเภทวิชาที่มีการสอบวิชาเฉพาะด้วย การกำหนดสัดส่วนค่าน้ำหนักระหว่างคะแนนวิชาหลักและคะแนนวิชาเฉพาะให้ เป็นไปตามที่แต่ละมหาวิทยาลัย/สถาบันกำหนด
- (3) ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย มหาวิทยาลัย/สถาบัน จะทำการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย เพื่อหาข้อมูลประกอบการพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมเป็นขั้นสุดท้ายก่อนการรับเข้าศึกษา โดยไม่คิดเป็นค่าน้ำหนักคะแนน

ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การนำผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาใช้ จะพิจารณาจากผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับจากโรงเรียน โดยโรงเรียนแต่ละแห่งจะออกเอกสารแสดงผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรให้แก่ นักเรียนแต่ละคน พร้อมกับใบแสดงผลการเรียน เพื่อให้ นักเรียนนำไปใช้สมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ในเอกสารนี้จะแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนเฉลี่ย และหน้าที่ความรับผิดชอบและ/หรือความสามารถพิเศษของนักเรียน รวมทั้งค่าสถิติต่าง ๆ

ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีหลายส่วนที่สามารถนำมาใช้ในการคัดเลือกนิสิตนักศึกษาได้ แต่ในระยะแรกก็นำการคัดเลือกระบบใหม่มาใช้ ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาได้เห็นพ้องต้องกันว่าจะใช้องค์ประกอบของผลการเรียนเพียง 2 ส่วนคือ

- (1) ความสามารถทั่วไปของนักเรียน วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (GPA)
- (2) ความสามารถของนักเรียนเมื่อเทียบกับกลุ่มในแต่ละโรงเรียน วัดได้จากค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank-PR)

ในการนำผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาใช้ ในระยะแรกกำหนดให้ใช้ค่าน้ำหนักเพียงร้อยละ 10 โดยแบ่งสัดส่วนองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นร้อยละ 5:5 กล่าวคือ ให้ค่าน้ำหนัก GPA ร้อยละ 5 และให้ค่าน้ำหนักตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (PR) ร้อยละ 5

เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรของนักเรียนแต่ละคนได้มาจากแต่ละโรงเรียน จึงเห็นสมควรทำการแปลงคะแนนของนักเรียนแต่ละคน ให้เป็นคะแนนในสเกลของเส้นโค้งปกติมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่สามารถแก้ไขความผิดปกติของคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนทั้งกลุ่มได้ระดับหนึ่ง

สำหรับค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ เป็นค่าสถิติที่แสดงคะแนนของนักเรียน ณ ตำแหน่งนั้นว่า มีจำนวนร้อยละเท่าไรของจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนของนักเรียนคนนั้น ๆ เนื่องจากเป็นค่าสถิติอยู่แล้ว จึงสามารถนำมาใช้ได้ โดยกำหนดค่าเป็นช่วง (Range) แล้วจึงแปลงเป็นคะแนนจากคะแนนเต็มตามค่าน้ำหนักที่กำหนดไว้

การสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ

ในระยะแรก (3-5 ปี) ที่นำวิธีคัดเลือกนิสิตนักศึกษาระบบใหม่มาใช้ ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่แต่ละคณะ/ประเภทวิชา กำหนดให้สอบเพื่อวัดความรู้ของผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในคณะ/ประเภทวิชานั้น ๆ ดังนี้

วิชาหลักที่จะจัดสอบ มีทั้งหมด 15 วิชา ได้แก่

1. ภาษาไทย
2. ภาษาอังกฤษ
3. สังคมศึกษา
4. คณิตศาสตร์ 1 (วิทย์)

5. คณิตศาสตร์ 2 (ศิลป์)
6. เคมี
7. ชีววิทยา
8. ฟิสิกส์
9. วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ
10. ภาษาฝรั่งเศส
11. ภาษาเยอรมัน
12. ภาษาบาลี
13. ภาษาอาหรับ
14. ภาษาจีน
15. ภาษาญี่ปุ่น

สำหรับวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษาทุกคณะ/ประเภท วิชากำหนดให้สอบเนื่องจากพิจารณาเห็นว่าภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และเป็นสื่อที่สำคัญในการเรียนการสอน และวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่จะช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในสังคม ชีวิต ทำให้มีการปรับตัวได้ดี อีกทั้งการกำหนดให้สอบวิชาทั้ง 2 วิชาดังกล่าว จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจวิชาดังกล่าวในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าด้วย

ข้อสอบแต่ละวิชา จะครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งหมด และใช้เวลาสอบวิชาละ 2 ชั่วโมง

วิชาเฉพาะที่จะจัดสอบ มีทั้งหมด 26 วิชา ได้แก่

1. พื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์
2. วัฒนธรรมความเป็นครู
3. ความถนัดทางสถาปัตยกรรม
4. ความรู้ความถนัดทางศิลปะ
5. ความสามารถทางศิลปะ
6. ความรู้ทั่วไปทางศิลปวัฒนธรรม
7. ความถนัดทางนิเทศศิลป์
8. ทฤษฎีทัศนศิลป์
9. ปฏิบัติทัศนศิลป์
10. ทฤษฎีนิเทศศิลป์
11. ปฏิบัตินิเทศศิลป์
12. วาดเส้น
13. องค์ประกอบศิลป์
14. วาดเส้นมณฑลศิลป์
15. ออกแบบภายใน
16. ออกแบบนิเทศศิลป์
17. ออกแบบผลิตภัณฑ์
18. ออกแบบประยุกต์ศิลป์
19. ออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา
20. ทฤษฎีดุริยางคศิลป์
21. ปฏิบัติดุริยางคศิลป์ (ไทย)
22. ปฏิบัติดุริยางคศิลป์ (สากล)

23. ทฤษฎีนาฏยศิลป์
24. ปฏิบัตินาฏยศิลป์ (ไทย)
25. ปฏิบัตินาฏยศิลป์ (สากล)
26. พลศึกษา

กำหนดการสอบ

ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดสอบวิชาหลัก ปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ในเดือนมีนาคม และเดือนตุลาคมของทุกปี และจัดการสอบวิชาเฉพาะ ปีละ 1 ครั้ง ในเดือนตุลาคม โดยเริ่มสอบครั้งแรกในเดือนตุลาคม 2541 ทบวงมหาวิทยาลัยจะแจ้งผลการสอบให้ผู้เข้าสอบทราบทุกครั้ง ภายหลังจากการสอบประมาณ 1 เดือน เพื่อให้ผู้เข้าสอบนำไปใช้ตรวจสอบสมบัติและประกอบ การตัดสินใจเลือกสมัครเข้าศึกษาในคณะ/ประเภทวิชา ที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อไป โดยผู้สมัครจะสอบกี่ครั้ง ครั้งละกี่วิชาก็ได้ และใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุดสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คณะนั้นที่สอบได้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ 3 ปี

สถานที่จัดสอบ

ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะอำนวยความสะดวกให้กับผู้สมัครสอบให้มากที่สุด ปี 2542 จึงได้กระจายศูนย์สอบไปทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 12 ศูนย์สอบ ประกอบด้วย ศูนย์สอบ กรุงเทพมหานคร 1 ศูนย์ และศูนย์สอบภูมิภาค 11 ศูนย์ แต่ละศูนย์มีจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์สอบดังนี้

1. ศูนย์สอบกรุงเทพมหานคร มีจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบ คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ

2. ส่วนภูมิภาค มีมหาวิทยาลัย/สถาบัน ทำหน้าที่เป็น
ศูนย์สอบ จำนวน 11 ศูนย์ ดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขอนแก่น หนองบัวลำภู เลย อุดรธานี

หนองคาย สกลนคร

2.2 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน

ลำปาง แพร่ น่าน

2.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์

2.4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ปทุมธานี ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี

สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง

2.5 มหาวิทยาลัยนเรศวร

พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย

กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์

อุทัยธานี

2.6 มหาวิทยาลัยบูรพา

ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี นครนายก

ตราด ปราจีนบุรี สระแก้ว

2.7 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร

นครพนม

2.8 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ชุมพร นครศรีธรรมราช ระนอง สุราษฎร์ธานี

2.9 มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี

ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

2.10 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

สงขลา พังงา ภูเก็ต กระบี่ ปัตตานี ยะลา

นราธิวาส สตูล ตรัง พัทลุง

2.11 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ

การจัดสอบวิชาหลักทุกวิชา และวิชาเฉพาะที่มีผู้สมัครสอบเป็นจำนวนมาก ได้แก่ วิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ วิชาความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิชาวัดแนวความเป็นครู จะจัดให้สอบทุกหน่วยสอบ สำหรับวิชาเฉพาะที่เหลือจะจัดสอบเฉพาะที่หน่วยสอบของมหาวิทยาลัย/สถาบันที่เป็นศูนย์สอบ ในส่วนภูมิภาค 11 แห่ง และในกรุงเทพมหานคร 1 แห่ง

การสอบสัมภาษณ์และการตรวจร่างกาย

มหาวิทยาลัย/สถาบัน จะทำการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายผู้ได้รับการประกาศให้เป็นผู้มีสิทธิเข้ารับการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายจะนำมาใช้ใน 2 ลักษณะคือ

(1) เป็นข้อมูลเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริม และเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตนักศึกษา

(2) เป็นข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดหรือไม่ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกบัณฑิตนักศึกษาครั้งสุดท้ายก่อนรับเข้าศึกษา

3. ปัญหาและอุปสรรคของการสอบคัดเลือกระบบใหม่

จากการศึกษาจากบทความวารสารและหนังสือพิมพ์สามารถจำแนกลักษณะปัญหาที่พบในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ ดังนี้

(1) แนวคิดของการรับระบบใหม่

การรับนักศึกษาระบบใหม่มีแนวคิด 3 องค์ประกอบ คือ

1. ผลการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่นักเรียนแต่ละคนได้รับให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 10
2. ผลการสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 90
3. ความพร้อมและความเหมาะสมดูจากการสอบสัมภาษณ์และการตรวจร่างกาย

องค์ประกอบทั้ง 3 ข้อข้างต้น ทบวงมหาวิทยาลัยคาดว่าจะทำให้มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน ตลอดจนถึง

เสริมให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเป็นแนวคิดที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนที่มีผลการเรียนดีและตั้งใจเรียน โดยสม่ำเสมอเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

การนำผลการเรียนตลอดหลักสูตร ซึ่งวัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPAX) และค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ มาเป็นมาตรฐานการประเมินผลในเกณฑ์เดียวกันทุกโรงเรียนนั้น เป็นเรื่องยาก เพราะคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

ในด้านผลการสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ มีการกำหนดคะแนนทุกวิชาเท่ากัน คือ 100 คะแนน ในขณะที่แต่ละวิชามีความยากง่ายของเนื้อหาแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ผลการคัดเลือกไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถและความถนัดไม่ตรงตามสาขาวิชาได้ และการนำเอาคะแนนจากองค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 มารวมกัน คะแนนที่ได้มาจากการวัดเนื้อหาคนละหน่วยทำให้ค่าที่ได้ไม่สามารถสื่อความหมายต่อการนำไปแปลผลเพื่อแสดงถึงความสามารถของผู้สมัครสอบคัดเลือก ทำให้เห็นถึงความไม่ถูกต้องของการคิดคะแนนรวม เพื่อคัดเลือกผู้มีสิทธิ์เข้าสอบสัมภาษณ์

ด้านการสอบสัมภาษณ์และการตรวจร่างกาย ควรจะมีระบบที่มีมาตรฐาน มีการสร้างเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ มีการคัดเลือกคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ มีการจัดหลักสูตรฝึก

อบรมให้เป็นคณะกรรมการสัมภาษณ์ เพราะเป็นการพิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมขั้นสุดท้ายก่อนการรับเข้าศึกษา

(2) ระบบบริหารการจัดสอบ

ในการจัดสอบของระบบการคัดเลือกนักศึกษาในระบบใหม่ ในด้านสถานที่จัดสอบ ทบวงมหาวิทยาลัยได้กระจายสถานที่จัดสอบโดยมีสนามสอบทั่วประเทศ และให้มีมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นศูนย์สอบ เช่น ในกรุงเทพมหานคร จัดให้มีศูนย์สอบ จำนวน 8 แห่ง และส่วนภูมิภาค จำนวน 12 แห่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปสอบของนักเรียน

ด้านเนื้อหาวิชา จำนวนวิชาและจำนวนชั่วโมงในการสอบนั้น ข้อสอบที่ใช้คัดเลือกมีทั้งหมด 42 วิชา น้อยกว่าข้อสอบในระบบเดิม 2 วิชา ข้อสอบทุกวิชายังมีลักษณะเหมือนเดิม คือ วิชาใดที่เคยออกแบบปรนัยก็ยังคงเป็นข้อสอบปรนัยเหมือนเดิม วิชาใดที่ข้อสอบเป็นอัตนัยก็เหมือนเดิม และจำนวนข้อสอบส่วนใหญ่จะมีจำนวนคำถามวิชาละ 100 ข้อ ส่วนวิชาด้านการคำนวณ เช่น ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ จัดให้มี 50 ข้อ และในแต่ละวิชาให้น้ำหนักเท่ากัน รายวิชาละ 100 คะแนน ในแต่ละวิชาใช้เวลาการทำ 2 ชั่วโมง และสอบวันละ 3 วิชา จะเห็นได้ว่าลักษณะข้อสอบรวมทั้งเนื้อหา ความยากง่ายของข้อสอบไม่ได้แตกต่างจากระบบการสอบคัดเลือกแบบเดิม ซึ่งใช้เวลาในการทำข้อสอบวิชาละ 3 ชั่วโมง แต่ในระบบใหม่

นักเรียนผู้เข้าสอบมีเวลาในการทำข้อสอบเพียงวิชาละ 2 ชั่วโมงเท่านั้น และมีการจัดเวลา/ชั่วโมงที่สอบคาบเกี่ยวกับช่วงเวลาพักกลางวัน

ด้านจำนวนครั้งในการจัดสอบและช่วงเวลาที่จัดสอบ ในระบบการคัดเลือกนักศึกษาระบบใหม่ กำหนดให้มีการสอบ 2 ครั้ง เป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสอบ 2 ครั้ง เพื่อเลือกครั้งที่มีคะแนนดีที่สุดไปใช้ในการเลือกคณะที่จะศึกษาต่อ และการจัดสอบ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม ครั้งที่สองในช่วงเดือนมีนาคม ในการจัดสอบครั้งแรกนั้น ทำให้โรงเรียนต้องเร่งสอนให้นักเรียนเรียนจบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนการสอบในครั้งแรก เพื่อให้นักเรียนสามารถนำเนื้อหาที่เรียนไปใช้ในการสอบคัดเลือก ซึ่งทำให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่เป็นไปตามหลักสูตร และการสอบครั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่เรียนเก่ง เด็กตกค้าง เด็กนอกระบบ หรือเด็กกรณีพิเศษอื่น ๆ เช่น เด็กที่เรียนจบมาจากต่างประเทศ เป็นผู้สอบมากกว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนในระบบปกติ

(3) การใช้ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้นำผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งก็เพื่อเป็นการให้ความเสมอภาคและการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ทุกโรงเรียน และส่งเสริมให้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายเป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทำให้นักเรียนที่มีผลการเรียนสม่ำเสมอมีโอกาสได้เข้าเรียนในระดับสถาบันอุดมศึกษามากขึ้น ซึ่งผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มาจาก

ก. การวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนจากค่าเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเกรดเฉลี่ย

แม้ว่าการนำเกรดเฉลี่ยของนักเรียนตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกจะเป็นแนวคิดที่ดีเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนโดยสม่ำเสมอ เป็นการลดการกวาดวิชาจากสถาบันกวาดวิชาต่าง ๆ ให้น้อยลง แต่มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละโรงเรียนไม่เท่าเทียมกัน ทั้งด้านคุณภาพของนักเรียนที่เข้าเรียน คุณภาพการสอนและการวัดผล รวมถึงคุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอื่น ๆ มาตรฐานการวัดประเมินผลที่แตกต่างกัน ความน่าเชื่อถือของผลการสอบของแต่ละโรงเรียน ซึ่งรวมถึงวิธีการที่ใช้ในการให้ระดับผลการเรียนด้วย ทำให้เกณฑ์ดังกล่าวขาดความน่าเชื่อถือ

ข. ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ เป็นการวัดความสามารถของนักเรียนเมื่อเทียบกับกลุ่มในแต่ละโรงเรียน วัดได้จากค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ซึ่งเป็นค่าสถิติที่แสดงคะแนนของนักเรียน ณ ตำแหน่งนั้น ว่ามีจำนวนร้อยละเท่าไรจากจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนของนักเรียนคนนั้น ๆ

การคำนวณค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของนักเรียนแต่ละคนจากแต่ละโรงเรียนทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบของนักเรียนจากโรงเรียนที่มีคุณภาพแตกต่างกัน ทำให้เกิดแต้มต่อกันอย่างมาก นักเรียนที่เรียนเก่งเวลาอยู่ในกลุ่มที่มีนักเรียนเก่งด้วยกันจำนวนมากจะเสียเปรียบ และการแปลงคะแนนของแต่ละคนเป็นคะแนนในสเกลของเส้นโค้งปกติมาตรฐานเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความผิดปกติของคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนทั้งกลุ่ม การแปลงค่า GPAX เป็นคะแนน Z แต่ไม่ได้ปรับแก้ความผิดปกติของการแจกแจงของ GPAX และไม่ได้ปรับแก้คุณภาพของ GPAX ของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ ซึ่งการนำ GPAX มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกเป็นแนวทางการคิดที่ดี แต่วิธีการคิดคำนวณยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ซึ่งจากหลักเกณฑ์ทั้ง 2 ข้อข้างต้น พบว่าครู/โรงเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์การให้เกรด หรือปล่อยเกรดเพื่อให้ นักเรียนของตนได้เปรียบในการคำนวณคะแนนเกรดเฉลี่ย จนทำให้คะแนนนักเรียนเพื่อและเกิดการคิดค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ผิดจากความเป็นจริง นักเรียนยังคงต้องทบทวนวิชามากขึ้นกว่าเดิมเพื่อให้ได้เกรดเฉลี่ยเป็นที่น่าพอใจ และจะมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้นเพื่อจะได้คะแนนในส่วนของเปอร์เซ็นต์ไทล์สูง ๆ และการนำผลคะแนนสะสมของนักเรียนมาใช้ในการคำนวณทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสแก้ตัวใหม่ เกรดเฉลี่ยและค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของนักเรียนจะไม่มีเปลี่ยนแปลงทำให้นักเรียนมีความเครียดมากขึ้น เพราะต้องทุ่มเทให้กับการเรียนตลอดเวลาเพื่อทำคะแนนสะสมให้เป็นที่น่าพอใจ

(4) ประเด็นอื่น ๆ

ก. การสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะ ซึ่งควรมีการกำหนดน้ำหนักของแต่ละวิชา และความซ้ำซ้อนการวัดความสามารถในกลุ่มวิชาเฉพาะในสาขาที่สมัครกับการสอบวัดความรู้วิชาหลัก

ข. การเก็บคะแนนจากการสอบไว้ใช้ 3 ปี แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่ดี แต่อาจมีปัญหาเกี่ยวกับความเป็นคู่ขนานของแบบทดสอบที่ใช้ในการสอบแต่ละครั้ง คะแนนที่ได้จากการทดสอบแต่ละครั้งมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นไม่เท่ากันในแต่ละครั้ง ซึ่งควรมีการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่น ควรมีการเทียบคะแนนผลการสอบแต่ละครั้ง เพราะว่ายังไม่มีการรับรองในความเป็นคู่ขนานของแบบทดสอบที่ใช้ในแต่ละครั้ง

ค. ในการคัดเลือกไม่ควรคำนึงเฉพาะผลการเรียนและคะแนนสอบเท่านั้น น่าจะมีการให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติอื่น ๆ ของนักเรียนด้วย เช่น การทำกิจกรรมดีเด่น ความสามารถ/ความถนัดเฉพาะด้านของนักเรียนแต่ละคน ประกอบการพิจารณาในการคัดเลือกด้วย

4. สรุปข้อสังเกตและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา การคัดเลือกนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ ปีการศึกษา 2542 คณะกรรมการการศึกษา สถาผู้แทนราษฎร

ทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาปรับปรุงระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 โดยให้มีการนำเสนอระบบการคัดเลือกใหม่ และให้เวลาเตรียมการต่าง ๆ 3 ปีต่อมาได้มีการประกาศรูปแบบและวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ ปีการศึกษา 2542 โดยใช้อंकประกอบต่อไปนี้

1. ผลการเรียนตลอดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยดูจากคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPAX) และความสามารถของนักเรียนเมื่อเทียบกับกลุ่มในแต่ละโรงเรียนซึ่งวัดจากค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank -PR) ทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ ให้ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 10 แบ่งสัดส่วนทั้ง 2 องค์ประกอบร้อยละ 5:5

2. การจัดสอบ ทบวงมหาวิทยาลัยจัดสอบวิชาหลัก ปีละ 2 ครั้ง ในเดือนตุลาคม และเดือนมีนาคม ส่วนวิชาเฉพาะจัดสอบปีละ 1 ครั้ง ในเดือนตุลาคม คะแนนที่สอบได้สามารถเก็บไว้ใช้ได้ 3 ปี การจัดสอบวิชาหลักและวิชาเฉพาะให้ค่าน้ำหนักรวมกัน ร้อยละ 90

3. ผลการสอบสัมภาษณ์ และการตรวจร่างกาย การดำเนินการคัดเลือกตามระบบใหม่ ปี 2542 เป็นปีแรกได้

ประสบปัญหาในทางปฏิบัติจนก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลกระทบต่อศรัทธา ความเชื่อมั่นในระบบใหม่อย่างกว้างขวาง เนื่องจากได้มีประกาศยกเลิกการใช้ GPAX และ PR มาพิจารณาผลอย่างฉับพลัน

ประเด็นปัญหาและบทวิเคราะห์

ปัญหาที่เกิดขึ้น พอประมวลสาเหตุได้จากเอกสารการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการเชิญคณะผู้ปฏิบัติของทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการ และจากข่าวสื่อมวลชนสรุปได้ดังนี้

1. การคำนวณค่า GPAX และ PR ของโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง ไม่สมเหตุสมผล และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้เกิดจาก

1.1 การคิดคำนวณใช้โปรแกรมที่แตกต่างกัน กระทรวงศึกษาธิการส่งโปรแกรมคำนวณไปถึงโรงเรียนล่าช้า ทำให้หลายโรงเรียนใช้โปรแกรมที่คิดขึ้นเอง และบางโรงเรียนจ้างเอกชนทำการคิดคำนวณ

1.2 ผู้บริหารและอาจารย์ผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจ และขาดความสามารถทางทักษะคอมพิวเตอร์ทำให้การติดตามตรวจสอบและคิดคำนวณมีความบกพร่อง และบุคลากรส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ด้านนี้

1.3 ครูอาจารย์บางโรงเรียนต้องการช่วยนักเรียนจึงเพิ่มคะแนนให้สูง (เกรดเพื่อ) ค่า GPAX และ PR จึงเชื่อถือไม่ได้

1.4 ผู้ปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลบางโรงเรียนยังไม่เข้าใจระบบการสอบคัดเลือกทั้งระบบ เช่น สัดส่วนของคะแนนสอบคัดเลือกกับคะแนนเฉลี่ยสะสม ข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญของการสมัครและการเลือกคณะวิชา วิธีการสอบวัดความถนัดในวิชาชีพ ความรอบคอบถี่ถ้วนในการกรอกใบสมัครของนักเรียน เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองได้ดี ทั้งนี้รวมถึงการแนะแนวการศึกษาต่อด้วย

1.5 เวลาเตรียมการที่ให้ไว้ 3 ปี เพื่อการประสานงานทำความเข้าใจ และฝึกสมรรถภาพการวัดและประเมินผลของบุคลากรนั้น มิได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการเร่งรัด เร่งรีบทำเมื่อใกล้เวลาส่งผลการคำนวณ จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาด

2. กระบวนการรับสมัคร

2.1 ขาดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในทบวงมหาวิทยาลัย และระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยกับกระทรวงศึกษาธิการ แม้ภายในกระทรวงศึกษาธิการเองก็ขาดการประสานงานระหว่างกรมต่าง ๆ ที่มีสถานศึกษาสังกัดและกรมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องในข้อต่อไป

2.2 หลักฐานเอกสารต่าง ๆ ในการสมัครมีความบกพร่อง อาทิ หลักฐานการศึกษาไม่สมบูรณ์ ขาดการลงนามรับรองจากโรงเรียน การบันทึกข้อมูลผิดพลาด ระบบเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้นำส่งเอกสารแสดงผลการเรียนเอง ขาดการตรวจสอบ มีปัญหาการส่งเอกสารไม่ครบถ้วน

2.3 หลายคณะในหลายมหาวิทยาลัย มีเงื่อนไขสำหรับวิชาเฉพาะในสาขาวิชาเดียวกัน แตกต่างกันไป และมีได้ประกาศเงื่อนไขคุณสมบัติอย่างชัดเจน ทำให้เกิดความสับสน และต้องยกเลิกผลการสอบที่นักเรียนสอบผ่านแล้ว เช่น นักเรียนไม่มีใบรับรองการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ หรือหลักฐานความสามารถพิเศษทางศิลปะ เป็นต้น

2.4 มีความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลของผู้สมัคร บางรายลงในศูนย์ข้อมูล และการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร

2.5 บางคณะ บางมหาวิทยาลัย แยกรับนักเรียนสายวิทยาศาสตร์ และสายศิลป์คำนวณ โดยถือเป็นเกณฑ์ของคณะวิชานั้น เมื่อทบวงมหาวิทยาลัยยกเลิกการคิดค่า GPAX และ PR ทำให้นักเรียนคะแนนสูงสายวิทย์ เสียเปรียบนักเรียนสายศิลป์คำนวณ

3. การประชาสัมพันธ์และการทำความเข้าใจร่วมกันของสาธารณชน

การนำวิธีการสอบคัดเลือกระบบใหม่มาใช้ นับว่าเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษา ช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนตลอดเวลา 3 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน การกระจายโอกาส และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถประเมินศักยภาพ ความต้องการและความถนัดของตนได้ดี อีกทั้งยังคลายความเครียดของตนเองและของผู้ปกครองอีกด้วย

หลักการที่ดีเหล่านี้ยังขาดการทำความเข้าใจร่วมกันทั้งในกลุ่มผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และสื่อมวลชน ทำให้เกิดความผัดเพี้ยน สับสน และการขัดแย้งขึ้น จนถึงกับมีผู้เสนอให้ยกเลิกการใช้ GPAX และ PR มาคิดคำนวณผลการสอบคัดเลือกในปีต่อไป ซึ่งจะเป็นการถอยหลังเข้าคลองอย่างน่าเสียดาย

นอกจากนี้การขาดความเข้าใจในภารกิจร่วมกัน ทำให้เกิดการขัดทอดความผิดพลาดแก่กันและกันทั้งทางทบวงมหาวิทยาลัย และกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อเกิดปัญหาก็ขึ้นจึงหาบุคคลที่รับผิดชอบแน่นอนไม่ได้

4. ท่าทีของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ภายหลังจากการตัดสินใจยกเลิกการใช้ GPAX และ PR และเกิดปัญหาคือ

4.1 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการ อำนวยการ และคณะกรรมการฝ่ายปฏิบัติการดำเนินการส่งเสริมประสิทธิภาพการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีบุคลากรจากทบวงมหาวิทยาลัยเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยหวังผลในการแก้ไขปัญหา และเกิดการประสานงานที่ดีขึ้น แต่คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นนี้มีลักษณะรวมศูนย์และสั่งการลงสู่กรรมการระดับจังหวัด ระดับสหวิทยาเขต และระดับโรงเรียน ที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษา สถาผู้แทนราษฎร มีความเห็นว่า การมีกรรมการจำนวนมากโดยปราศจากการระบุนุคคลที่รับผิดชอบให้แน่ชัด จะทำให้ไม่สามารถระบุนุคคลพร้อมได้เมื่อเกิดปัญหา ดังที่เกิดขึ้นในปีการศึกษา 2542 นี้

4.2 จากการศึกษาที่ระบบการติดตามตรวจสอบกำกับดูแล ยังรวมศูนย์อยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการ หากพิจารณาเงื่อนไขที่จะมีการสอบคัดเลือกอีกครั้งหนึ่งในเดือนตุลาคม 2542 และในเดือนกันยายน 2542 จะมีการเกษียณอายุราชการ ตลอดจนการโยกย้ายแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงหลายตำแหน่ง ย่อมมีผลกระทบต่อ การแสดงความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาข้อผิดพลาด เช่นที่เคยเป็น การปฏิบัติงานอาจจะไม่ต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องระบุชื่อบุคคล และตำแหน่งผู้รับผิดชอบภารกิจนี้ไว้ให้แน่นอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

จากปัญหาและบทวิเคราะห์ดังกล่าว คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร จึงแสดงความความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ของผู้สมัคร มีความสัมพันธ์กับคะแนนการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย การสอบคัดเลือกระบบใหม่มีความสอดคล้องกับสาระในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 25 เป็นการกระจายโอกาส และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น การสอบปีละ 2 ครั้ง ช่วยลดความเครียดของผู้สมัครและผู้ปกครอง ที่สำคัญที่สุดคือ การนำค่าคะแนนเฉลี่ยสะสม 3 ปี มาคำนวณค่าในการตัดสินผล ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ และเกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนในระดับ

มัธยมศึกษาอย่างมาก

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้นำผลการประเมินผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจเพิ่มสัดส่วนจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 15 หรือ ร้อยละ 20 ก็ได้ ทั้งนี้อาจศึกษาจากกรณีตัวอย่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่นำค่า GPAX ของผู้สมัครมาใช้ในการคัดเลือกถึง 100 เปอร์เซนต์

2. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยหาสูตรการปรับค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมของผู้สมัคร จากโรงเรียนต่างขนาด และจากโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนชนบท เพื่อให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกัน

3. เพื่อแก้ปัญหาการมีกรรมการหลายคณะ การโยกย้ายผู้บริหาร ต้องมอบหมายบุคคลที่มีตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งชัดเจน ดูแลงานการสอบคัดเลือกโดยเฉพาะ และดำรงตำแหน่งนั้น จนกว่าภารกิจจะเสร็จสิ้น

4. การกระจายงานลงสู่ระดับจังหวัด หรือเขตพื้นที่การศึกษา ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่จะมีการประกาศใช้ในอนาคต เป็นวิธีการที่ถูกต้อง ทั้งนี้ควรมีแนวปฏิบัติคือ

4.1 ระบุบุคคล และตำแหน่งผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนี้ให้ชัดเจนในแต่ละจังหวัด

4.2 มีการกำหนดระบบ รูปแบบ วิธีการ และเกณฑ์กลางร่วมกัน ตรงกัน และเข้าใจกันทุกจังหวัด โดยส่วนกลางทำหน้าที่ประสานงาน กำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐาน

4.3 ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นฐานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อช่วยเหลือด้านวิชาการทางการวัดและ

ประเมินผล การอบรมบุคลากร และการตรวจสอบประสิทธิภาพของการคิดคำนวณค่าเฉลี่ยสะสม

4.4 กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย
ดำเนินการติดตามตรวจสอบการดำเนินการกิจเป็นระยะ ๆ
สม่ำเสมอ เมื่อพบจุดอ่อนหรือข้อผิดพลาดจะแก้ไขได้ทันทั่วถึง

5. ต้องจัดการพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล
อย่างรีบด่วนในเรื่องต่อไปนี้

5.1 ความเข้าใจระบบ วิธีการ เกณฑ์กลาง และ
โปรแกรมที่ใช้ในการคำนวณ การนำเสนอและการรายงานผล

5.2 ทักษะทางคอมพิวเตอร์ และสมรรถภาพการใช้
โปรแกรมคิดคำนวณค่าเฉลี่ยสะสม และจัดลำดับตำแหน่งคะแนน

5.3 จรรยาแห่งวิชาชีพ ที่ต้องมีความซื่อตรงต่อการ
ปฏิบัติงาน

5.4 วิธีการประสานงาน และสร้างความร่วมมือกับ
บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการควรติดตาม ประเมินผลการ
พัฒนาบุคลากรในด้านการปฏิบัติงานจริงทุกจังหวัด หรือเขต
พื้นที่การศึกษา เพื่อปรับปรุงใช้ในปีต่อไป

อนึ่งการกำหนดโปรแกรมคิดคำนวณค่าเฉลี่ยสะสม
ต้องเป็น โปรแกรมที่สามารถใช้ได้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกรุ่นที่
โรงเรียนมี และใช้โปรแกรมเดียวกันทุกโรงเรียน มีเอกสารคู่มือ
แนะนำชัดเจน

6. ควรมีการทดลองคิดคำนวณค่า GPAX และ PR ใน 4 ภาคเรียน คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม ม. 4 และ ม. 5 คิดคำนวณดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ใน 5 ภาคเรียน คือภาคต้น ม. 6 ทั้งนี้เพื่อความชำนาญของเจ้าหน้าที่ และเพื่อความแม่นยำตรงถูกต้อง เมื่อต้องใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมตลอด 6 ภาคเรียน ในเดือนมีนาคม 2543

อย่างไรก็ตามในการประชุมคณะกรรมการการศึกษา ได้มีผู้เสนอให้ใช้คะแนน GPAX และ PR เพียง 5 ภาคเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้มีเวลาตรวจสอบความถูกต้องมากขึ้น ระยะเวลาระหว่างเดือนมีนาคม กับเดือนเมษายน ซึ่งใกล้กันมาก ทำให้กระบวนการส่งคะแนน และการนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกคณะวิชา การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำได้ยาก เพราะเงื่อนไขบีบบังคับทุกทาง แต่ประเด็นนี้ยังมีข้อถกเถียงกันอยู่ถึงผลได้ผลเสียของผู้สมัคร

7. ควรเร่งรัดการประกันคุณภาพ และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดระบบข้อมูล การประเมินมาตรฐานภายในสถานศึกษาทุกสังกัด การประเมินคุณภาพและมาตรฐานจากคณะบุคคลภายนอก และการวางแผนปฏิบัติการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และสถานภาพต่างกัน

8. สืบเนื่องจากการแสวงหามาตรฐานของโรงเรียนทั่วประเทศ อย่างน้อยเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่โรงเรียนต้องมีในระบบ

ประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาที่กล่าวในข้อ 6 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เคยสร้างข้อสอบมาตรฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อสอบกลาง ที่สามารถวัดความรู้ของนักเรียนได้ทั่วประเทศ ได้มีการทดลองใช้หาประสิทธิภาพของข้อสอบมาตรฐานนี้ไว้แล้ว แต่มิได้นำมาใช้จริง สมควรที่กระทรวงศึกษาธิการจะสนใจ และใช้เป็นทางเลือกหนึ่งในการกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

9. ทบวงมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงระบบการรับนิสิตนักศึกษา ทั้งด้านการจัดทำคู่มือ การรับสมัคร ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติ การบันทึกข้อมูล การกำหนดเงื่อนไขความสามารถในวิชาเฉพาะในสาขาวิชาเดียวกัน แต่ต่างคณะ ต่างมหาวิทยาลัยให้ชัดเจนไม่สับสน ฯลฯ ตลอดจนเพิ่มสัดส่วนการรับในระบบโควตาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีโอกาสได้ศึกษาต่อมากขึ้น

10. การประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจในระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีความสำคัญอย่างยิ่ง การสอบคัดเลือกระบบใหม่เป็นจุดเริ่มของการก้าวไปสู่การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการเปลี่ยนแนวคิดแนวปฏิบัติดั้งเดิม ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยจึงต้องร่วมกันสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือนักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา การดำเนินงานทุกขั้นตอนมีความโปร่งใส ระยะเวลาชัดเจน และตรวจสอบกระบวนการต่าง ๆ ได้

การสร้างความสำเร็จระบบการสอบคัดเลือก ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ การประชุม สัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการวิจัย การทดลอง ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นทางวิชาการให้เกิดขึ้นใหม่ในการสอบคัดเลือก ปีการศึกษา 2543

11. กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยควรทุ่มเทให้กับการทำงานและมีความจริงจังในด้านกฎหมาย ซึ่งความจริงผลการสอบค่าคะแนนเฉลี่ยและค่า PR นั้นเป็นข้อมูลทางราชการ ต้องมีตราประทับเอกสาร มีลายมือชื่อของผู้รับผิดชอบ การปลอมแปลงใด ๆ เพื่อผลประโยชน์แก่บุคคลใด ๆ นั้น มีความผิดทางวินัยราชการ และความผิดทางอาญา จึงน่าจะสามารถตรวจสอบหาผู้ที่รับผิดชอบได้ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

12. ทบวงมหาวิทยาลัยควรมีมาตรการรองรับข้อผิดพลาด และความยืดหยุ่นการทำงานด้านการสรรหา และคัดเลือกคนจำนวนมาก ถึงอย่างไรก็ตาม ก็จะต้องมีปัญหาเกิดขึ้นได้ แต่ต้องไม่ให้กระทบต่อระบบการคัดเลือกนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยทั้งหมด เพื่อจำกัดข้อผิดพลาดให้อยู่ในวงแคบ รวมทั้งมหาวิทยาลัยทุกแห่งต้องเตรียมรองรับความยืดหยุ่น เตรียมการรองรับในอัตราส่วนของตำแหน่งให้กับข้อผิดพลาด หรือการปรับเปลี่ยนที่อาจเกิดขึ้น

13. การคัดเลือกนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ไม่ควรส่งผลกระทบไปยังหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะทำให้ปรัชญาการศึกษาของ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเสียหายเกิดขึ้นได้ เนื่องจาก เมื่อจะมีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็จะต้องคำนึงถึงวิธีการคัดเลือกนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัยและความพร้อมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อีกทั้งก่อให้เกิดกระบวนการกวดวิชามากขึ้นกว่าในอดีต

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้พิจารณารายงาน

ศ.ดร.พจน์ สະเพียรชัย

ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน

นางสุทธศรี วงษ์สมาน

นางประดับ สุขกิจ

ผู้วิจัย

รศ.ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณ

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ประสานงานการเก็บข้อมูล

รศ.ประทีป จันทร์คง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อาจารย์จรรย์ ลิมสุวัฒน์

สถาบันการbinพลเรือน

นายสัมพันธ์ เข็นสำราญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นางอารีย์ คณาวิวัฒน์ไชย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นางประภารัตน์ ฉายศิริพันธ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

นางสุภารักษ์ เมินกระโทก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้ประสานงานโครงการ

นางพรพิมล เมธีรานันท์

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย

สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา (สปอ.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ปีที่พิมพ์

ตุลาคม 2543